

økologiske kyllinger er steget, så den nu udgør 20 pct. af det danske salg. Øko-kyllingerne kommer især fra Tyskland, hvor de må vokse 44 gram om dagen, og det har fået Landbrug & Fødevarer (L&F) til at bede Landbrugsstyrelsen om at undersøge, hvad det vil betyde for velfærden, hvis tilvæksten herhjemme øges yderligere til niveauet i Tyskland.

Ønskescenariet for L&F er en harmonisering i EU, så kyllingerne har den samme tilvækst uanset produktionsland, men indtil det bliver en realitet, er det nødvendigt at øge tilvæksten herhjemme for at sikre en mere fair konkurrence, lyder argumentet.

»Men hvis der beviselige velfærdsforringelser for øko-kyllingerne ved at gå til Tysklands niveau, så skal vi ikke gå den vej, men i stedet alene se om vi kan få sat skub i harmoniseringen på EU-niveau. Erfaringsmæssigt er det bare en lang proces,« siger Lars Holdensen, chefkonsulent i økologi ved L&F.

Kravene til konstant effektivisering går ud over dyrene. Vi er nødt til at spørge os selv, om det er bæredygtigt at blive ved på den måde.

LOUISE KØSTER,
FORPERSON,
ØKOLOGISK LANDSFØRENING

Han mener ikke, at de nye tal for gangeegenskaber kan sige noget endegyldigt om, at en øget daglig tilvækst fra 38 til 44 gram vil påvirke velfærden, og derfor afventer L&F fortsat den mere omfattende redegørelse, som Aarhus Universitet skal levere til Landbrugsstyrelsen, hvor flere velfærdsparametre vurderes.

BEHOV FOR DEBAT

Louise Køster alligevel, at pilene peger i samme retning, og derfor vil foreningen ikke bakke op om yderligere tilvækst.

»Når nu vi ved, at tilvæksten er et parameter, der påvirker gangeegenskaberne, så rækker vi derfor allerede nu ud til vores producenter for at diskutere det her nærmere. Det er rettidigt omhu - vi kan ikke være bekendt, hvis der kommer en ny undersøgelse om to år og viser, at det nu står endnu værre til,« siger hun og tilføjer:

»Jeg ved, at der er nuancer i det her, og der kan jo dukke andre årsager op til den besværede gang, men jeg kan ikke se, at der skulle være andre forklaringer, end at det skyldes racen.«

Hun mener, at fundene samtidig bør give anledning til at få en samfundsmæssig debat om, hvordan fremtidens velfærd skal være for kyllingerne og andet lyst kød. Med det store klimafokus på at erstatte en del af det røde kød med det lyse, er

GAITSCORE

GS0: Ingen synlige anormaliteter, flydende ubesværet bevægelse.

GS1: Svag udefinerbar defekt.

GS2: Klar og definerbar defekt, der ikke hindrer bevægelse.

GS3: Tydelig defekt, der påvirker kyllingens evne til at manøvrere og accelerere.

GS4: Alvorlig defekt. Kyllingen går, under pres, kun få skridt, men sætter sig straks herefter.

GS5: Komplet halt. Ude af stand til at gå eller bære vægten på benene.

der lagt op til øget efterspørgsel på kyllingekød fremover, og Louise Køster ønsker ikke, at økologerne kommer til at stå med de samme gangproblemer som de konventionelle hurtigtvoksende kyllinger.

»Kravene til konstant effektivisering går ud over dyrene. Vi er nødt til at spørge os selv, om det er bæredygtigt at blive ved på den måde. Jeg mener ikke, vi kan effektivisere mere på de økologiske kyllinger, og jeg synes, at undersøgelsen bekræfter, at når vi effektiviserer, går det den forkerte vej for velfærden. Vi er nødt til at tage en værdibaseret diskussion om det her: Hvad vil detailhandlen tillade at lægge i køledisken, og hvad vil forbrugerne have, og hvad skal det koste?«

EN KOMPLEKS SAG

Hun anerkender, at de økologiske fjerkræproducenter er pressede; markedsandelen er lav og truet af importen fra udlandet.

»Jeg er med på, at vi også skal holde hånden under vores producenter. Vi skal støtte op om dem og spørge, hvordan vi kan gøre det her, så vi får en bæredygtig produktion af kyllingekød, for der vil komme en større efterspørgsel på det, men vores dyrevelfærd må ikke lide under det. Vi ved ikke præcist, hvad løsningen kan være, men vi må se på producenterens vilkår og undersøge, hvilke racer man bruger i udlandet. Det kræver også, at forbrugerne og detailkæderne er med på den her rejse. Det er en kompleks sag, men det her er en udfordring, vi skal finde en løsning på,« siger hun.

I alt blev 75 flokke af blandet køn besøgt: 30 flokke med konventionelle (Ross 308), 26 med niveau 1 i statens dyrevelfærdsmærke (Ranger Gold eller Rustic Gold) og 19 med økologiske slagtekyllinger (Ranger Gold), med en maksimal belægningsgrad på henholdsvis 40, 38 og 21 kg/m² og gennemsnitlige vækstrater på henholdsvis 62-63, 43-45/47-51 (Ranger Gold/Rustic Gold) og max 38 g/dag.

Kyllingerne på niveau 1 i velfærdsordningen var ikke med i den tidligere undersøgelse, og derfor kan man ikke se en udvikling. Ca. 65 pct. af niveau 1-kyllingerne lå i den nye undersøgelse i GS0 eller GS1, mens det gjaldt for ca. 59 pct. af kyllingerne uden et velfærdshjerte.

Økologi er mere miljøvenligt end konventionelt landbrug

En gennemgang af 77 studier viser, at økologi på mange parametre er bedre for sine omgivelser end konventionelt landbrug.

BÆREDYGTIGHED

AF HENRIK HINDBY KOSZYCZAREK

Økologiske afgrøder har en mindre miljøpåvirkning end konventionelle afgrøder. Det er hovedkonklusionen i en ny rapport, der sammenfatter resultaterne af 77 internationale livscyklusanalyser, hvor økologisk afgrødedyrkning sammenlignes med konventionel. Bag undersøgelsen står italienske forskere med støtte fra EU-Kommissionen.

Det skriver Innovationscenter for Økologisk Landbrug (Icoel) i en presmeddelelse.

Når det gælder klimaændringer, ozonnedbrydning, økotoksicitet og ressourceforbrug, har økologisk drift den laveste påvirkning, uanset om man beregner den pr. kg produkt eller pr. hektar.

Der er også lavere forsuring,

eutroficerings, menneskelig toksicitet, vandforbrug og energibehov, men her er forskellene ikke statistisk sikre.

»Økologien står stærkere på grund af lavere input af pesticider, total gødning, antal dyr per ha, højere kulstoflagring og sædskifter, der holder bedre på næringsstofferne. Dog er der undtagelser inden for de forskellige fødevarergrupper,« forklarer Julie Cheron Henriksen, teamleder og chefkonsulent med speciale i LCA hos Icoel, til Økologisk Landbrug.

Hun minder dog om, at det er vigtigt at være opmærksom på, at LCA-studier kan inddrage indirekte effekter på forskellig vis, hvorfor der i nogle studier fx er indregnet partikelforurening fra maskinproduktion, bygninger o.lign., mens andre ikke har undersøgt dette.

VINDER IKKE PÅ ALT

Målt pr. hektar udkonkurrerede økologiske systemer de traditionelle systemer på alle parametre. Opgjort pr. kg færdigt produkt (som produceret enhed fra staldøren - ikke i køledisken) havde økologiske systemer derimod en højere miljøbelastning

på områderne fotokemisk ozon dannelse, partikler, ioniserende stråling og arealanvendelse.

Hvorfor økologien slår dårligere ud på disse parametre, er dog uklart i studiet, mener Julie Cheron Henriksen.

»Husdyrgødning kan også indeholde tungmetaller, som kan sprede sig til miljøet, hvilket potentielt kan resultere i en højere spredning af skadelige partikler. Jeg synes dog ikke, forskerne selv redegør nærmere for, hvorfor belastningen i de ovenfor nævnte kategorier er højere fra økologisk produktion, når det regnes pr. kg produkt. Jeg antager, at forklaringen ligger i de lavere udbytter at fordele påvirkningerne ud på og forurening fra indirekte effekter,« siger hun.

Økologisk Landbrug skrev medio september til den ansvarlige kontaktperson blandt forskerne for at spørge ind til årsagerne, men har endnu ikke modtaget svar.

Denne artikel er skrevet i projektet 'Økologisk planteavl som nationalt virkemiddel for klima' finansieret af Promilleafgiftsfonden.

Promilleafgiftsfonden for landbrug

ANNONCE

Fondsmidler fra Lasse Troels Wiedes fond for fremme af biodynamisk landbrug

Der indkaldes igen i år ansøgninger til Lasse Troels Wiedes fond for fremme af biodynamisk landbrug.

Fonden kan uddele legater til projekter til gavn for udviklingen af biodynamisk landbrug, rådgivning og kursusvirksomhed.

Fonden kan i år uddele ca. 125.000 kr., og så vidt muligt tilgodeses flere projekter hvert år.

Bestyrelsen vil lægge vægt på ansøgninger, der fremmer faglig udvikling og formidling, og der vil blive lagt vægt på projekter, hvor yngre mennesker får viden om og interesse for fremme af biodynamisk landbrug efter Rudolf Steiners idéer.

På grund af de begrænsede midler til uddeling støtter fonden ikke ansøgninger til drift, produktionsanlæg, bygninger og lign.

Ansøgning om midler skal stiles til formanden for fondens bestyrelse, advokat Lene Diemer, på mailadressen: ldi@cphlex.dk. Ansøgningen skal mærkes:

»Fondsansøgning Lasse Troels Wiedes fond for fremme af biodynamisk landbrug.«

Ansøgningerne skal være modtaget senest onsdag den 1. november 2023.

Spørgsmål til fondens formål mv., kan rettes til bestyrelsesmedlem Niels Jensen, mobil: 2681 7506, mailadresse: Nielsj040@gmail.com eller bestyrelsesmedlem Helga Hjort, mobil 2270 7655, mail: hjort.helga@gmail.com

